

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate ann 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Nr. 2782. Pres.

Pré onoratoriloru parinti protopresviteri, inspectori de scóle si onoratei preotimi din dieces'a Aradului.

Precum dorinti'a cea mai ferbinte a fiacarui parinte trupescu este binele si fericirea filoru sei, dupa care trudesce tóta viéti'a s'a; tot asemenea si dorinti'a fiengarui parinte sufletescu, fiengarui preotu adeveratu, trebue se fie binele si fericirea poporeniloru sei, dupa care se trudésca in tot decursulu preotiei sale, avendu pururea in vedere, ca precum binele si fericirea filoru este totodata si binele si fericirea parintiloru trupesci; tot asemenea si binele si fericirea poporului, este totodata si binele si fericirea preotiloru cá parinti sufletesci, deorece si parintii cei sufletesci cá si cei trupesci, numai atunci se potu senti bine si ferice, cand ved si pre fii loru bine si ferice.

De aici purcediendu este nu numai dorinti'a, dar si datorinti'a fiengarui parinte trupescu si sufletescu, a face tot ce póte, si a cautá cele mai sigure mijlóce, pentru binele si fericirea aloru sei.

Dupa voi'a lui Dumnedieu invrednicindu-ne si noi iubitoru a fi parinti sufletesci ai poporului incredintiatu conducerii nóstre, pre langa dorintia, avem si cea mai mare datorintia a ne straduí din tóte puterile nóstre pentru binele si fericirea lui, cautandu si indicandu-i mijlócele ce-lu potu conduce la acelu bine si fericire. Avem chiar si interesu a face acést'a, càci precum diseiu de binele si fericirea poporului este strensu legatu si binele si fericirea nóstra.

Sunt multe mijlócele ce potu conduce la scopu, dar celu mai principalu si mai siguru dintre tóte este fara indoiala, bun'a crescere, crescerea morala religiósá, séu invetiatura!

Pentru a Vi aratá cumcá invetiatur'a e celu mai siguru mijlocu catra bine si fericire, nu voiu aduce alte dovedi, multor'a póte necunoscuté, ci voiu dice se priviti in jurulu vostru, la familii, la comune, ori la popóra, cari vi se paru mai aprópe de bine si

fericire, cari vi se paru mai cu védia, inai cu stare séu mai cu dare de mana, mai multiamite séu mai binecuventate de Ddiu, cá se aflati de regula pre cei cu carte séu cu invetiatura.

Cercati éراسi si contrariulu, adeca, cari ómeni sunt mai seraci, mai necajiti, din cari ómeni se vedu mai multi pe stradele orasieloru si sateloru cautandu lucru, adeseori lipsiti de panea cea de tóte dilele, cá se aflati de regula pre cei fara de invetiatura séu fara de carte.

Faceti asemenare intre unii si altii cá se aflati, ca nici cei in conditiuni mai bune nu lucra cu 4 mani, si daca totusi se vedu mai aprópe de bine si fericire, caus'a este, ca ei i-si facu lucrurile loru cu buna socotéla, cu buna combinatie, ér acést'a pentruca au carte, au invetiatura, precandu ceilalti nu-si facu lucrurile dupa nici o combinatie, dupa nici o socotéla, pentruca neavendu carte séu invetiatura nu sciu combiná.

Din acestea veti intielege iubitoru, ca daca voim a conduce pre ai nostrii la bine si fericire, — si cine n'ar voi acést'a, — atunci inainte de tóte avem a li dá invetiatur'a necesaria, si mai ales, invetiatur'a morala religiósá, càci in ce mesura li vom dá acea invetiatura, in aceasi se vor apropia si ei tot mai multu, de bine si fericire.

Daca poporulu nostru a remasu inapoi'a multor'a, daca elu, in unele parti, scade si in stare materiala, caus'a e cà vitregitatea timpuriloru trecute, nu i-a permis a invetiá carte; dupace inse acum acea pedeca este delaturata, si aloru nostrii li e permis a invetiá cá si altor'a: este datorinti'a nóstra a parintiloru, séu preotiloru lui, a-i aratá, la tóta ocasiunea, — folósele invetiaturii, si indemnandu-lu alu conduce la invetiatura cu tot deadinsulu, cá la mijloculu celu mai puternicu intru ajungerea binelui si fericirei sale.

Daca o facu acést'a alte popóra multu mai inaintate, daca si acelea se straduiescu din tóte puterile la invetiatura, noi trebue se o facemu cu puteri in-

doite, cá se ajungemu pre ceilalti, si se putemu tie-nea cu ei pasu séu concurentia in lupt'a nóstra pentru esistintia.

Nu vi spunem acestea cá ceva nou, càci bine vi sunt tuturor cunoscute; ei le amintim numai, din privinti'a apropierei inceputului prelegerilor de scóla, ce ni stau inainte, cá se intielegemu cu totii, ca in facia inaintarii si a progresului ce-lu facu poporale conlocitóre, este timpulul supremu, este ór'a a 11-a se ne punemu si noi cu totii la lucrulu celu mare alu desteptarii poporului nostru si prin acést'a la regenerarea nóstra.

A nóstra a preotiloru de sus pana jos este datorintia a desteptá si luminá poporulu, càci pre noi ne privesce porunc'a Dlui catra invetiacei sei: „*mergendu invetiati tóte némurile.*“ A nóstra e datorintia, càci noi suntemu parintii spirituali ai poporului, si asia noue ni este impusa desvoltarea spirituala a poporenilor nostrii. Si asia si Ddiu si posteritatea dela noi va cere séma despre ori ce perdere si ratacire in poporulu nostru, de aceea si mare datorintia avem de a folosi tóte ocasiunile ce ni se oferu, pentru desteptarea si luminarea poporului.

Si fiindea tocma se apropie timpulul inceperii prelegerilor de scóla, pentru surescenti'a poporului bas'a si speranti'a viitoriului nostru: Ve provocam pre toti, iubitoru, a ve straduí din tóte puterile, ca invetiamentulu poporalu, inca de acum, dela inceputulu anului scolaru, se iee unu aventu cât mai regulatu si mai imbucuratoriu, càci de se va face unu inceputu bunu, bine se va continuá in tot decursulu anului, si imbucurátorie vor fi rezultatele, ér la din contra reu va merge, in tot decursulu anului, si neimbucurátore vor fi rezultatele straduintieloru nóstre si apoi cea ce este si mai tristu, durerósa va fi sórtea surescentiei nóstre.

Pentru a Vi inlesni cele de facutu, Vi reamintim si aici cele recomandate prin pastoral'a nóstra din 16. Augustu 1881. Nr. 1826 si anume:

1. Conform dispusetiuniloru din „normele pentru administratiunea invetiamentului“ §. 10 sè se faca de timpuriu conscrierea tuturoru prunciloru de scóla dela 6—12 ani, indetorati a cercetá scól'a de tóte dilele, si a celoru dela 12—15 ani indetorati a cercetá scól'a de repetitiune; ér parintii, séu tutorii acoloru prunci se fie parintesce sfatuiti si admoniati dela diu'a inceperii prelegeriloru incolu a-si trimitte pruncii loru regulatu la scóla.

2. Pe diu'a de 1. Septemvre a. c. nou, tóte edificiele de scóla se fie bine grigite, si provediute cu tóte cele trebuintióse, precum: scaune, mese, table, mape, globuri si altele, pentru ca pre atunci sè se póta incepe prelegerile fara impedecare.

3. Preotii primescu insarcinare: ca in duminec'a, ori serbatórea, ce premerge inceperii prelegeriloru dupa finirea servitiului divinu in biserica, se cuvinteze poporului despre folosulu invetiamentului, in sensulu

celoru espuse mai sus. Dupa cuventare imbracati in ornatu bisericescu se mérga la scóla dimpreuna cu poporulu, unde vor face santirea apei si a scólei.

4. Preotii primescu insarcinare: ca in septeman'a prima a inceperii prelegeriloru se cerceteze in tóta diu'a scól'a câte odata, pentru a se incredintiá: daca invetiatorii tienu regulatu órele de prelegere, si daca pruncii indetorati au inceputu a cercetá prelegerile. Daca vor observá, cá careva dintre prunci inca n'ar fi inceputu a cercetá prelegerile; atunci preotii, ori vor chiamá la sine pre parintii acolor'a, ori vor merge pre la casele loru — ceea ce póte face preotulu in interesulu invetiamentului — apoi vor intrebá pre acei parinti de causele, din cari fii loru n'au cercetatu prelegerile, si observandu cá acele cause n'ar fi motivate — si cá acei parinti din nepasare si renitentia retienu pre fii loru dela scóla; se-i sfatuiésca parintesce a-si trimitte pre fii loru la scóla, aretandu-li folósele scólei, si urmarile cele triste ale ne'vnetiaturei, ér daca nici dupa acésta sfatuire n'ar urmá a trimitte pre fii loru la scóla; atunci se-i citeze inaintea comisiunei scolaru, si se-i sfatuiésca de nou, pre langa acea admonitiune, cá daca nu vor ascultá, vor fi aretati dregatoriei politice spre a-i constringe prin pedepse la implinirea acelei detorintie a loru.

5. Preotii vor repeti a cercetá scól'a si in a dóu'a septemena dupa inceperea prelegeriloru, si daca vor observá, cá careva parinti nici dupa cele dóne admonitiuni din punctulu precedente nu ar trimitte pre fii loru la scóla; atunci cerendu dela invetiatoriu consemnarea acolor'a, componenda dupa §. 15. din „norme,“ in contielegere cu comisiunea scolaru o va transpune antistiei comunale, si va staruí pentru constringerea acoloru parinti prin pedepse la tramiterea filorulu loru la scóla.

6. Tot asemenea vor purcede preotii in contielegere cu comisiunile scolare — si in a trei'a si a patr'a septemana, si mai departe, pana cand vor face, ca toti pruncii apti de scóla, se cerceteze prelegerile regulatu. Tóte cele pana aici au sè se intieléga si pentru pruncii dela 12—15 ani, adeca, pentru scól'a de repetitiune.

7. Dupace astfelu se va fi regulatu cercetarea scólei, urméza a se face ingrigire pentru cartile de scóla, fara care nu póte progressá invetiamentulu. Parintii prunciloru cu dare de mana sè se indemne a procurá insii acelea, cumperandu-le ei de a dreptulu, ori predandu pretiulu loru preotului, séu invetiatoriu-lui, ca se-li procure densii; ér pentru pruncii cei seraci si fara de medilóce se recomanda procurarea acoloru carti prin comitetulu parochialu, din fondulu scolaru ori din cass'a bisericee.

In fine mai amintindu inca odata cá acést'a este chiamarea si detorinti'a nóstra cardinala, si cá este timpulul supremu, se ne cugetamu cu totii mai multu si mai seriosu ca pana acum la implinirea acestei de-

torintie, dela care depinde viitoriulu credintiosiloru nostri, si chiar viitoriulu clerului nostru, si asecurandu pre onorat'a nóstra preotime si invetiatorime, cà noi vom fi cu mare atentiune si asupr'a acelor'a cari seiu apretini vócea timpului, aretata loru si prin sirele a-cestea, cum si asupr'a acelor'a, ce n'ar considerá a-cestea, si nu vom intrelasá a remunerá dupa putintia servitiile preotiloru si invetiatoriloru, cari se vor distinge intru promovarea invetiamentului, si recomandandu sè se faca tóte in cea mai buna contielegere cu invetiatorii, cu binecuventare archierésca catra toti, am remasu

Aradu, 3/15. Augustu 1887.

Alu vostru tuturoru

de bine voitoriu :

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului.

ANUNCIU.

Inscrierile eleviloru in *institutul pedagogico-teologicu gr. orientalu din Aradu*, pentru anulu scolasticu 1887/8 se vor efeptuá in dilele : 1, 2 si 3 Septemvre calendariulu nou anulu curentu, in órele dela 9—12 inainte de amédi in cancelari'a directiunei institutului. Totu in numitele dile in órele dela 3—6 dupa amédi se voru tiené esamenele de repetitiune cu elevii indreptatiti a cere admiterea la a-cesta esamene conform regulamentului institutului.

Dumineca in 4. Septemvre c. n. a. c. se va tienea in biseric'a catedrala docsologi'a pentru inceputulu anului scolasticu, precum si santirea apei in seminariulu diecesanu ; ér Luni in 5 Septemvre se vor incepe prelegerile.

Data in Aradu in 4. Augustu 1887.

Directiunea institutului pedagogico-teologicu gr. orient. din Arad.

Biseric'a ortodoxa autocefala din Sinaiu. *)

Orientalu crestinu de multu timpu atragea atentiunea tuturoru crestiniloru prin scumpele sale amintiri, de multe ori servea, cá obiectu de descrieri din partea mai multoru calatori : unu locu insemnatu acestoru descrieri se dedea, intre altele, si muntelui Sinaiu, atât de renumitu in Vechiulu Testamentu.

Muntele Sinaiu se afla la o distantia mica dela Suez, orasiu atât de cunoscutu prin canalulu, care, dela 1869, desparte Asi'a de Afric'a. Dela Alexandri'a (in Egipt) pana la Suez este cale ferata, ér dela Suez la Sinaiu calatorii se ducu cu vaporulu pe golfulu arabicu alu marei Rosii pana la El-Tor'a, de aci—cu càmilele—navele pustiilor — pana la muntele Sinaiu. Muntele Sinaiu se afla in pustie, departatu de centrurile culturale, este lipsitu aprópe cu

deseversire de plantatiune ; manastirea St. Ecaterin'a, din Sinaiu, presenta unu ce destulu de tristu, unu locu, parasit de lume : daca aci n'ar fi o inalta clopotnitia, nu de mult construita, avend o colóre alba, o geamie turcésca ruinata, precum si templulu marétiu, construitu in secululu alu VI de imperatorulu bizantinu Justinian, s'ar pareá, cà aci este unu oazu alu petrósei Arabii. Manastirea este fórte marétia incunjurata cu o cetate formidabila din tóte partile, se pare, cà este lasata atérnata dela o mare inaltime intr'o prapastie fórte adenca ; de o parte manastirea se inaltia la pólele muntelui Choriv, ér de alta — la pólele muntelui st. Epistimi'a ; cetatea este construita chiar pe marginea prapastiei, si se afla numai unu drumu fórte ingustu intre prapastie si cetate pentru caravanele Beduiniloru (carele Arabilor nomadi). Este sciutu, cà dupa ce Justinian a construitu manastirea din Sinaiu, aci in curend s'a formatu legend'a, cumcà imperatorulu acest'a ar fi ucisu pe legatulu seu, carele a construitu acésta manastire, pe motivu cà legatulu n'a construitu manastirea pe pisculu muntelui, unde i-a ordonatu Justinian, ci la pólele muntelui, unde, de si sunt izvóre de apa, dar manastirea erá expusa de sus inamicilor, inarmati cu unelte de resboiu. Intr'a deveru, positi'a manastirei, cá cetate, de si nu intra in regulele din Orientu dar in destulu se explica prin lips'a de apa. Valea, unde se afla manastirea, este cu totul lipsita de plante, si este cea mai intunecata din tóta peninsul'a Sinaiu ; la sudu ea se redica, si se inchide cu unu munte, care primavér'a inverdiesce, si dupre traditiune, este consideratu de loculu, unde profetulu Moisi pascea turmele socrului seu Jotoru ; la sudu — ost, valea se face mai adéncá, mai larga, pana la Rephidimulu biblicu, unde Ebreii asteptau inainte de a primi poruncile dela Dumnedieu, prin profetulu Moisi. Dupre cum sustienu multi teologi, Sinaiu este unu piscu alu muntelui Choriv, dar de multu s'a admisu a numi tot muntele, chiar peninsul'a, de Sinaiu. Imprejurulu manastirei dominéza o pustie selbatica, unde nu se vede nici o casa, dar in launtrulu ziduriloru manastirei se afla fórte multe cladiri, chilli atât pentru locitorii permanenti ai manastirei, cât si pentru adapostirea crestiniloru locali la casu de persecutiuni in contr'a loru din partea mahomedaniloru. Manastirea din Sinaiu totdéun'a a servitu pentru acésta localitate (peninsula) de uniculu adapostu alu ortodoxiei. Viéti'a monachiloru, de aci este fórte monotona : pusti'a selbatica si traditiile antice despre regulamentele prea severe manastiresci au contribuitu multu la actual'a stare ascetica a fratimeii din manastirea Sinaiu : la cincii óre diminét'a toti se scóla, fiindu treziti de tóca bisericeii. Utreni'a (servitiul divin de diminéti'a) tiene doue óre, cântarea se schimba cu citirea ; dupa esirea din bisericá, monachii se ducu la „ascultare“ : unulu cósé, altulu spala, alu treilea prepara mânca-rea etc. Monachii manánca mai multu vegetale, ér

*) Dupa „Biseric'a ortodoxa romana.“

carne de capra se da in „arhondarie“ numai óspetitoru, carii vinu din departare, si inca si acóst'a fórte rar. La trei óre si jumetate se incepe din nou servitiulu divin, si numai dupa ór'a siese monachii se liberéza pentru a se ocupá cu lucrurile loru, mai multi se ocupa cu horticultur'a, cási in manastire este unic'a gradina, carea servece de uniculu locu de repausu si plimbare; monachii se mândrescu multu cu acésta gradina, si nu pentru cà ea ar fi frumósá sau mare, ci pentru cà este unic'a numai, si pentru cà-i chranesce pe toti; nu este nici unu monachu, care se n'aiba unu coltisoru in acésta gradina. La unu capetu alu gradinei se afla o pestera (caverna), unde se pastreza osemintele monachiloru repausati intru Domnulu, ér la cel-altu capetu exista unu turnu vechiu, care servea de inchisóre, avend 2 camere — un'a sus, si alt'a jos: din cea de sus, prin o mica deschidietura, — din podu ii-dedeau in cea intunecósá de josu pe monachii, carii calcau severulu regulamentu manastirescu lasandu-i si fara mancare si lumina, ¹⁾

Langa manastire se afla muntele Choriv, unde Dumnedieu s'a aretatu lui Moisi, numerulu trepteloru care ducu la pisculu muntelui, este aprópe de trei mii; aci cu tóta probabilitatea se presupune a fi muntele Sinaiu — loculu, unde s'au dat legile poporului ebreu. Aci multi arata gróp'a, unde s'a turnatu vitielul de aur de catre Aaron, fratele lui Moisi, — aci se arata stancele, de pe care Moisi a aruncatu tablele legeri, si chiar acea pétra, din care a scosu cu toiagulu seu Moisi ap'a pentru poporulu ebreu, care murmurá in pustie; acésta pétra acum óste plina de inscriptii.

Manastirea Sinaiu este plina de monumente antice. Din monumentele antice aci s'a conservatu maretulu templu, construitu de imperatorulu bizantin Justinian (527—557): acestu templu sémana multu cu alte temple din imperiulu romanu (templulu lui Apolinariu din Raven'a etc.) dupre architectur'a sa; acestu templu este unu monumentu din timpul acél'a cand art'a bisericesca in imperiulu bizantin erá in stare in floritóre: in interioru templulu a suferitu multe schimbári, astfelu cà nu este in armonie cu tipulu templulu orientalu; aci s'au pastratu mai multe mosaice, care sunt cu atát mai preciose, cu cat numerulu monumenteloru mosaice in Orientu este destulu de restrans; in genere pentru iconografi'a bizantina in Sinaiu sunt multe obiecte de mare importantia, care au fost studiate de mai multi invetiati europeni.

Mai mare interesu presinta manastirea Sinaiu prin manuscriptele sale in limbele elena, latina, eb-

¹⁾ Acésta barbarie s'a desflintatu de mult: ea a existatu in Rom'a la manastirea Mamert'a, la mai multe manastiri din Orientu si Occidentu. La fosta manastire Teodorenii din Burdujeni, judetulu Botosiani, pana acum este o camera intunecósá in inalt'a clopotnitia, carea camera, dupre incredintarea par. economu Ión Sireténu, acutalu ingrijitoriu alu bis. Teodorenii, servea pentru acelasi scopu, cand existá manastirea . . . . .

raica, araba, copta, mai alesu acele care sunt infrumusetiate cu ornamente in miniatura. Pentru a pretiui cu demnitate acestu tesauru nu este destul a fi tehnicu alu picturei, trebue sa fie cine-v'a archeologu in tóta puterea cuventulu: cercetatorulu miniatureri nu se póte margini numai cu acea de a observá partea externa a tabloului, cu conturile, coloritul, posele lui etc., — elu trebue se fie si paleografu, si istoricu si liturgistu, si specialistu in iconografie. Istori'a miniatureri bizantine este un studiu fórte vastu si specialu, care cere multa asiduitate, seriositate. Miniaturile cele mai vechi din Sinaiu se refera la seculii VII—IX, cand relatiunile manastirei din Sinaiu cu imperiulu bizantin au fost intrerupte de catra Musulmani. Miniaturile posterióre se refera la seculii X—XV, si au unu contienut importantu istoricu. Manuscriptele din Sinaiu au fost studiate de catra mai multi invetiati, cá Tisiendorf, Ebers, Raoul, Norov (fostu ministru de Instructie in Rusi'a) Condacov (profesoru la universitatea din Odess'a) episcopulu Porfiriu Uspensky (decedatu la 1885 la Mosquæ, lasandu 30 volume fórte interesante pentru Orientulu ortodoxu si mai alesu pentru muntii Sinaiu, Athos ¹⁾, archimandritulu Antonin Capustin (superiorulu manastirei ruse din Ierusalimu) etc.

Actualmente manastirea din Sinaiu pastreza reliquiele St. Ecaterin'a, caroru se inchina cu mare evlavie nu numai crestinii, ci chiar si Mahometanii-arabi. In manastire nu sunt mai multu de 20 monachi, carii sunt de origine greci mai toti; densii traescu fórte multu, pana la 120 ani, mai nici odata nu esu din manastire: daca cine-v'a se duce la Cairu, Alexandri'a, Cret'a (Candi'a), apoi in casu de mare necesitate, de óre-ce calatori'a este fórte periculósá, mai alesu din caus'a Beduiniloru arabi.

Biserica din Sinaiu este autocefala inca din timpii imperatoriloru bizantini, si reprezentantii ei au jucatu unu rolu insemnatu pana in seculii XVI—XVII. La 6 Aprilu 1885 a muritu I. P. S. Calistratu, archiepiscopulu bisericei din Sinaiu, in etate de 70 ani, in Raif, in apropiere de Sinaiu, unde s'au ucisu in secululu VIII de Arabi mai multi cuviosi parinti din Sinaiu si Raif, a caroru st. parinti memoria, biserica ortodoxa o serbéza la 14 Ianuaru st. v. ²⁾: archiepiscopulu Calistratu erá unu prelat fórte invetiatu, si de o amabilitate rara, dupre cum se exprima despre elu mai multi calatori europeni prin diarele franceze, germane, engleze, ruse ³⁾.

Actualmente biserica autocefala ortodoxa din Sinaiu este pastorita de I. P. S. archiescopulu *Part-heniu* ⁴⁾: noulu archipastoriu a studiatu la scól'a patriarchala din Ierusalimu, a fost mai mult timp trimesu cu insarcinari la Constantinopolu, Alexandri'a,

¹⁾ „Stranniké“, Petersburg. August 1872, pag. 656, 658, 663.

²⁾ N. D. Popescu. Calendarulu pentru toti Romanii, Bucuresti, 1887, pag. 11.

³⁾ „Bostoké“. Mosqua, 1885, No. 319, pag. 523.

⁴⁾ Bostoké, Mosqua, 1885, 1885, No. 333 pag. 435.

Antiochi'a, posedá limbele elena, araba, turca, franceza. Elu a fost chirotonitu in inalt'a trépta de archiepiscopu de Sinaiu la Ierusalimu de patriarchulu Nicodem, impreuna cu cei-lalti prelati din patriarchatulu de Ierusalim, la 13 Octomvre 1885. Pana la alegerea cá archiepiscopu de Sinaiu, I. P. S. Parteniu se numera intre fratimea monastirei din Sinaiu, unde se ocupá mai alesu cu studiarea manuscripteloru in limbele copta si gréca, aflatóre in bibliotec'a monastirei St. Ecaterin'a din muntele Sinaiu.

Numerulu invetiatiiloru europeni, carii studiéza tesaurulu scientificu din Sinaiu inmultindu-se, prin comunicarile lor, biseric'a din Sinaiu devine mai cunoscuta si mai interesanta . . .

Despre immaterialitatea si unitatea sufletului omenescu.

(Continuare.)

II.

Cele dóue elemente constitutive ale realitáti sunt esinti'a si proprietatea. Esinti'a posede caracterulu independintiei, ér proprietatea alu pendintiei. Esinti'a in contrastu cu caracterulu pendentu alu proprietáti se numesce substantia, ér proprietatea in contrastu cu caracterulu independentu alu esintiei se numesce accidentia. Deci substanti'a e de sine statátóre, adeca n'are lipsa de subiectu pentru de — a potea esiste d. e. omu, lemnu, pétra; — accidenti'a din contra e conditionata de subiectu; d. e. miscarea, estensiunea, colóre, cugetarea. Conceptulu substantiei lu-forméza propriaminte subsistinti'a seau, „esistinti'a prin sine“, ér alu accidentiei inherenti'a seau „esistinti'a prin alt-cev'a“

„Esistinti'a prin sine“ nu trebuie asia intiélsa, cá si cand in aceea s'ar cuprinde necesarminte si caus'a esistentiei, deórece substanti'a nu e eschisivu numai aceea, ce pe langa independintia s'a cuprinde in sine si caus'a esistentiei sale; ci totu aceea, ce fara de a cuprinde in sine caus'a esistentiei sale, exista totusi prin sine fara conditiune de subiectu. Asia d. e. omulu la totu casulu e o astfelu de fiintia, ce nu-si are caus'a esistentiei sale in sine, ci in Ddieu; pentru aceea inse totusi e substantia, cáci existandu odata, exista prin sine si inde — pendentu de subiectu, si nu cum se intempla acést'a la miscare, colóre, cugetare s. a. Atare fiintia, ce pe langa o esistentia de sine statátóre cuprinde in sine totodata si caus'a esistentiei sale este numai un'a, si adeca Ddieu, cá realitate neconditionata.

Dupa Aristotele se ia conceptulu substantiei in sensu concretu si abstractu. In sensu concretu substanti'a e ori ce esistentia individuala, ce in contrastu cu accidenti'a apare cá fiintia concreta, d. e. Socrate, Cicero s. a. Dupa terminologi'a lui Aristotele se numesce acést'a substanti'a prima. In intielesu abstractu substantia e aceea, ce servece de subiectu durabilu accidentiei, ce obvine in fiinti'a concreta; propriaminte nu e alt-cev'a; decát conceptulu specificu seau genericu alu fiintiei. Acést'a e substanti'a a dou'a, care numai in substanti'a prima obvine cá realitate; d. e. conceptulu „omu“ cá substantia in sensu abstractu, are valóre reala numai in ómenii individuali, ca: Plato, Cesar, Senec'a s. a.

Spre a dá conceptulu substantiei o esplicatiune cât de chiara si lamurita trebuie inca se mai notificámu, ca substanti'a luata in sensu concretu nu sta necesarminte in reportu cu accidenti'a, adeca se póte inchipui si independen-

tu de acést'a; cáci accidenti'a nici nu se cuprinde in conceptulu substantiei, cand acést'a se ia in intielesu concretu, deórece substanti'a se ia in intielesu concretu, deórece substanti'a — precum scimu — e o atare fiintia, ce exista independentu, fiindu accidenti'a pentru dens'a cu totul indiferenta. Numai atunci, cand substanti'a figuréza in sensu abstractu, sta necesarminte in reportu cu accidenti'a, cáci in sensulu acést'a substanti'a e bas'a accidentiei. — Conceptulu substantiei in sensulu ulterioru nu se póte aplicá si la Ddieu; cáci in Ddieu ne fiindu accidentia, acést'a nu o potemu deosebi de esinti'a aceluia. Pentru acést'a esinti'a lui Ddieu nici ca o potemu luá de substantia in intielesu propriu, cum facemu acést'a la fiintiele create, lipsindu-i accidenti'a, carei'a i-ar servi de basa. Ddieu e substantia numai in sensu concretu si inca per eminentiam substantia, deórece in contrastu cu realitatea conditionata cuprinde in sine si caus'a esistentiei sale.

Dupa Tom'a de Aquino, unulu dintre filosofi crestini mai distingemu inca substantia completa si incompleta. Sub cea din urma se intielege atare fiintia reala, care de si póte existe de sine, dara pentrucá se-i fia subsistinti'a perfecta in urmarea propriei sale naturi, are lipsa de a fi intregita de alta substantia, cu care dinpreuna apoi se formeze o noua substantia compusa diferita de ambele párti constitutive. O astfelu de substantia e sufletulu omenescu, incát in urmarea naturei sale este avisatu a formá cu corpulu din preuna pre omu, cá fiintia cu totul specifica. — Sub substantia completa inse intielegemu atare fiintia reala, ce n'are lipsa de intregire, spre a potea formá o fiintia specifica, ci si in sine luatu posede caracterulu specificu, si subsista prin sine in modu naturalu.

In fine la intrebarea, ca: de câte feliori e substanti'a? — respundemu, ca de doue feliori, adeca materiala si spirituala. Anume realitatea intréga se constituie din lumea materiala si cea spirituala. Lumea materiala se formeza prin totalitatea lucruriloru materiali, cari cá atari exista in spatiu si sunt compuse, mai departe nu posedu consciinti'a de sine si in activitatea lor sunt supuse necesitáti. Lumea spirituala din contra e patri'a fiintieloru immateriale, conscie de sine si libere. Conceptulu spiritulu e mai perfectu realizatu in Ddieu, cá spiritulu absolutu; imperfectu inse in sufletulu omenescu creatu dupa tipulu lui Ddieu. Omulu adeca nu e eschisivu corón'a suprema a vietii fizice, nici aparinti'a finala a spiritulu absolutu, prin urmare nu se póte interpretá nici materialistice nici panteistice: ci constá din doue substantie deosebite in modu esentialu un'a de alt'a, dar impreunate intr'o unitate via — din corpulu si spiritulu — cari prin acést'a impreunare intima formeza un'a esintia umana. Omulu dar asia dicendu e personificarea ambeloru contraste ale realitáti; e legatur'a dintre lumea spirituala si fizica; unu mikrokosmos, care intrunesc in sine intr'unu gradu si modu anumitu totaceea, ce obvine si in celelalte creaturi ale universulu.

III.

Substanti'a sufletului omenescu nu o póte negá omulu cu ratiune; cáci activitate fara de subiectu activu prin care se efectuesce, nici ca se póte cugetá. In urmarea consciintiei nóstre de sine avendu cunoscintia imediata despre cugetarea, despre sentiementulu si vointi'a nóstra, respective despre feliuritele activitáti psihice, ce le desvoltámu: trebuie deci nesmintitu, se existe in noi óre care principiu, care se servéca de basa, de subiectu aceluor activitáti. Acést'a e o pretensiune nedeclinabila a ratiunei omenesci, care dupa natur'a s'a cauta pretotindenea necsulu causalu, si se nisuesce a deslegá tóte dupa legile

causali. — Aci dar numai aceea întrebare pôtee, obveni, ca de ce calitate e substantia sufletului omenescu, de calitate materiala ori spirituala? In privinta acést'a dejá diferu opiniunile filosofiloru. O parte, a caroru devisae: *materialismulu* sustiene, ca sufletulu omenescu e de substantia materiala, adeca o fiintia compusa si supusa in activitatea s'a necesitatii; cealalta parte cu devis'a: *spiritualismulu* afirma, ca acestu sufletu e de substantia spirituala, adeca o fiintia simpla si de activitate libera. Care parte are dreptu? Acést'a ne incercamu a areta in cele urmatore.

a) *Materialismulu*.

Materialistii cu toti sunt de unu accordu in aceea, cu sufletulu omenescu e o fiintia materiala; cumca inse fiinti'a acést'a materiala deosebesce-se óre de materi'a corpului nostru seau e intru totu identica cu aceea, in respectulu acést'a variéza dejá opininnile. Din caus'a acést'a apoi distingemu doue soluri de materialismu si anume: materialismu anticu si materialismu mai nou seau modernu. Celu anticu decretéza principiulu nostru de vietia de materialu, compusu, dar deosebitu de materi'a corpului nostru organicu; celu mai nou s'au modernu redicandu se peste diverginti'a acést'a reduce principiulu vietii spirituali la o astfelu, de conformatiune organica a materiei corpului nostru, care e capace de a efectui actiuni psihice.

Intre aderintii materialismului anticu se numera mai vertosu naturalistii si atomistii cei vechi, apoi epicureii si stoicii, cari cu totii dinpreuna erau mai de un'a si aceea si parere, intipundu-si sufletulu de o substantia compusa din cei mai fini atomi materiali.

Cumca materialismulu anticu nu s'a potutu desbraca totalu de materialitate, caus'a acést'a zace mai multu in cerculu angustu de cunoscintia cu privire la esistinti'a fizica, decât in lips'a unei esaminari temeinice. In butulu acestei'a se innaltia totusi peste nivelulu materialismului modernu, fiindu vederile si opiniunile profesate de materialismulu anticu inspirate de o convictiune mai buna, care convictiune inse lipsesce materialismului modernu cu deseversire. — Dar se veoemu acést'a mai de aprópe.

Materialismulu modernu, precum s'a iritu in periodulu timpului presiute cu deosebire in Germani'a nu se póte falnici cu originalitate nici cu idei si argumente noue, caci doctrinele sale fundamentale sunt totu acelea, cari au fost profesate dejá de catra enciclopedistii francesi, apoi, explicate mai pe largu si stabilite in scrierile loru intitulate: „*Système de la nature*“ „*L'Homme machine*“ si in altele de asemenea cuprinsu. Omulu, ca si ori-care fiintia vietuitória in genere dupa „*Système de la nature*“, intocm'a cá si dupa rationamentele materialismului modernu nu e altceva, decât o masina naturala produsa prin o combinatiune propria din elementele materiali fundamentali, cari stau sub influinti'a poteriloru fizice si chemice. Ambele directiuni maneca din principiulu, ca: nu este putere fara materia si materia fara putere, un'a conditionéza pe alt'a cá momente nedespartibile ale unei si aceleiasi substantie, ce esista din eternitate. Pe bas'a acést'a apoi se straduescu a deslegá si explicá tóte fenomenele si creaturile naturei prin deductiunile cele mai cutezante, inependu dela celu mai simplu organismu pana la omu.

Materialismulu modernu in argumentarile sale se propóca cu predilectiune la faptele nedubitavere din experientia, bá inca reproduce exclusivu din acele argumente sale. Pentru aceea apoi nici nu denéga simtómele psihice. Dar nici ca le póte neg'a, deórece altcum ar trebui se nege bos'a tuturor experientieloru, adeca consciinti'a de sine, si in urmarea acestei'a tóta sciinti'a

si încat sengurnu apartiene sciintiei, se se denege pre sine insu-si. Pre aceste simtóme séu fenomene inse nu-le reduce la unu principiu de vietia permanenta si deosebitu in modu esentialu de corp, precum face acést'a spiritualismulu, ci le tiene de nisce manifestari ale anumiteloru functiuni, pre cari le produce organismulu; dar mai cu séma creerii prin activitatea mijlocitória a intregului sistemu de nerpi. Se audimn inse pre reprezentantele celu mai de frunte alu materialismului modernu, pre Büchner, ce dice densulu despre fiinti, a séu natur'e spiritului. In opulu seu intitulatu, „*Kraft und Stoff*“ serie urmatórele: „*Der Geist ist der zu einer Einheit verwachsene Complex verschiedenartiger Kräfte, das Denken somit der Effect eines Zusammenwirkens vieler mit Kräften begabter Stoffe, so dass also das Gehirn als Denkmaschine mit der Dampfmaschine zu vergleichen ist, bei welcher der Effect, den sie hervorbringt, etwas anderes ist, als der Dampf, den sie ausstösst. In ähnlicher Weise naemlich, wie die Dampfmaschine Bewegung hervorbringt, erzeugt auch die verwickelte organische Complication kraftbegabter Stoffe im Thirleibe eine Gesamtsomme von Effecten, welche zu einer Einheit verbunden, von uns Geist, Seele, Gedanke genannt wird.*“

Totu cam in spiritulu acest'a se promintia si ceialati materialisti, de si nu sunt totdeun'a in contielegere in ceea-ce privesce modulu de nascere alu cugetarii. Astfelu Moleschott aduce in reportu cugetulu cu contientulu fosforicu alu cneeriloru dicendu: „*Ohne Phosphor kein Gedanke.*“ (Va urmá.)

D i v e r s e .

* *Div'a nascerii Majestãtii Sale* pré gratiosului nostru Rege *Franciscu Iosif* Antaiulu s'a serbatu din partea bisericeii nóstre cu solemnitate obicinuita. In biseric'a nóstra catedrala a oficiatu in acést'a di Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu *Ioan Metianu*, sant'a liturgia cu mare asistentia; ér dupa finitul santei liturgii s'a oficiatu unu „*Te Deum*“ pentru indelung'a vietia si sanatate a Majestãtii Sale. De asemenea s'a serbatu acést'a di in tóte bisericile apartinetóre eparchiei nóstre cu tóta solemnitatea.

* *Alegere de preotu*. Pentru parochi'a vacanta din Ghirocu protopresviteratul Temisiorii s'a alesu de preotu prin sinodulu parochialu de acolo, intrunitu Duminec'a trecuta clericulu absolutu *Trifu Petcu*.

* *Chirotonire*. Ieri s'a chirotonitu intru presviteru prin Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu diecesanu — clericulu absolutu *Moise Grozescu*, pentru postulu de capelanu temporalu sistemisatu pre langa parochi'a din Bata-ni'a. Felicitám pre noulu slujitoriu alu altariului Dlui!

* *Analele fundatiunei lui Gozdu* fascicolulu VII pe anulu 1885/6 a esitu de sub tipariu si se póte procurá dela cass'a metropolitana in Sibiu si dela cancelariile episcopesci din Aradu si Caransebesiu, precum si dela cancelari'a fundatiunei lui Gozdu din Budapest'a (Király utca: Nr. 13) pe langa pretiulu de 50 cr. — Tot cu acestu pretiu se potu procura fie-care fascicolu dela Nr. I pana la VI din timpul trecut.

C o n c u r s e .

Conformu decisului Comitului parochialu din *Pilumare*, dtto 19. Iuliu 1887 pentru deplinirea definitiva a postului de invetiatorésa la scól'a de fete din locu, — cu acést'a se deschide concursu, cu terminu de alegere pe Dumineca din **30. Augustu st. v. a. c.**

Emolumentele sunt: 1) 300 fl. v. a. bani gat'a, plati in rate de 3 luni 2) 2 orgii de lemne de focu, pen-

tru folosulu propriu a invetiatoresci 3) Cortelu liberu cu gradina de legumi. — si prospectu de inbunatatirea sariului.

Recursele provédute cu documintele necessarii, si adresate catra Comitétulu parochialu din Pílu-mare, pana in 25. Augustu st. v. suntu a se trimite la Dnulu protopopu si Inspectoru cercualu de scóle Petru Chirilescu, in Kétegyháza. éra voitórele de a dobândi acésta statiune, pana la diu'a alegerii au de a-se presentá in fati'a locului Pílu, pentru de a-si face cunoscuta persón'a si alte stári inpregiuru.

Datu in Chitighazu, la 30. Iuliu 1887.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu: PETRU CHIRILESCU, m. p. protopresv. si inspectoru scolaru.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scól'a paralela rom. gr. or. conf. din **Belintiu**, se escrie concursulu cu terminu de alegere pe **13/25. Septemvre** a. c.

Emolumintele sunt: in bani gat'a 300 fl. in naturalie 1½ jugeru pamentu aratoriu, locuintia libera cu ½ jugeru gradina intravilana; 32 metri de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a; pentru scripturistica si conferintie 10 fl. si cate 40 cr. dela inmormentari, cand i-este rendulu a fi chiamatu.

Recursele ajustate, conform presciseloru statutu-lui organicu si cu atestatul despre depunerea esamenului din limb'a magiara, sunt a se tramite parintelui protopresviteru tractualu Georgiu Greciunescu, in Belincz p. u. Kiszetó; avendu recurentii in vre-o dumineca ori serbatóre a se presentá in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu. Cei deprinsi in art'a musicala in cât se póta dirige si conduce corulu vocalu vor fi preferiti.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresv. inspectoru scolaru.

—□—

Pentru statiunea din **Fenerisiu**. se escrie concursu pe langa urmatórele emoluminte:

- 1) In bani gat'a 120 fl. —
- 2) 12 cubule de bucate à 5 fl. cubulu 60 fl.
- 3) Siese stengini de lemne in pretiu de 60 fl.
- 4) Pamentulu scólei in pretiu de 20 fl.
- 5) Trei mesuri de pasula in pretiu 6 fl.
- 6) Din 120 portiuni de fenu 24 fl.
- 7) Din gradin'a scólei si cantoratu unu venitu de

20 fl. —
Doritorii de a ocupá acésta statiune invetiatorésca carea are o dotatiune de 310 fl. v. a. suntu avisati a-si ascerne petitiunile la adres'a comitetului parochialu Pré On. Dnu Eli'a Mog'a protopresviteru pana la 5. Sept. — éra in **6. Septemvre** va fi alegerea avendu in caresiv'a dumineca séu serbatóre a se presentá pana la alegere la s. biserica din locu.

Datu in Beiusiu 30. Iulie 1887.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu; ELI'A MOG'A, m. p. Protopresviterulu Beinsiului.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca vacanta din **Slatin'a**, in cerculu inspectoralu alu Buteniloru prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de alegere la **30. August a. c.**

Venitele incopciate de acésta statiune suntu a) in bani gat'a 100 fl. — b) 10 sinice bucate — c) 10 stengini lemne — d) ¼ pamentu aratoriu — e) veniturile dela inmormentari — f) cuartiru si gradina de legumi, cari ve-

nituri pe anulu acest'a au a se impartu cu veduv'a si cu orfanii remasi de reposatului invetiatoriu Iosifu Morariu.

Recurentii au a se presentá naintea poporului si a produce atestatele necesarie.

Slatin'a, la 1. Augustu 1887.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresv. inspect. cerc. de scóle.

—□—

Pentru deplinirea veduvitei nóstre parochii din **Chisdia**, in protopopiatul Lipovei, cu care este impreunat si postul invetiatorescu, se escrie concursu cu terminu de **30 de zile dela prim'a publicare**.

Emolumentele sunt: un'a sessiune parochiala, stolele indatinate, câte 80. cruceri si 15 litre bucate de fiecare casa, si un ajutoriu de 100 fl. dela consistoriu.

Recurentii au se-si inainteze recoursele lor la consistoriu subscris, pana la terminulu de sus.

Consistoriu gr. or. al Aradului din siedinti'a s'a dela 17. Iulie 1887.

Ioanu Metianu m. p.

Episcopul Aradului.

—□—

Pre bas'a decisului adus in poterea §. 63. din stat. org. in siedinti'a comitetului protopresviteralu gr. or. rom. al Lugosiului tienuta in 5. Martie 1887. in Lugosiu si in urm'a aprobarei Vener. Cons. dieces. dto 8 Maiu 1887. Nr. 386. B. prin acést'a se escrie concursu pentru postulu de protopresbiteru roman gr. or. in tractulu **Lugosiului**.

I. Competentii au se dovedésca cumcá posedu minimum calificatiunea normata in §. 15. lit. a) din regulamentu pentru parochii, dela clas'a I-a. Voru fi preferiti intre asemenea calificaciune acél'a carele va comproba, ca a facut studiile sale la o facultate a unei Universitatii teologice si a obtienut gradulu de Dr. in teologia séu a frecventatu la o Universitate studii filosofice séu juridice.

II. Emolumintele impreunate cu acestu postusunt:

1. Dotatiunea impreunata cu parochi'a protopresbiterala constatóre a) din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de in Dlu adormitu protopresb. George Pesteanu si parochul Alecsandru Ursulescu, care dotatiune se va assigná intréga dupa expirarea anului intercalaru socotitu dela repaosarea protopresbiterului resp. parochului mai sus numitu.

2. Birulu protopresbiteralu anualu dela preoti conform punctului 32. din rescriptulu declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru siedulele de cununia dupa usulu si in mesur'a de pana acuma, dela cei mai cu stare 2 fl. v. a. dela ceialalti 1 fl.

4. Pausialulu de calatoria ce se va presta din partea Vener. Consist. diecesanu anualu in suma de 200 fl.

Se observa cá escrierea de concursu pentru acestu protopresbiteratu se face intre marginile dicisiunei consist. din 15. Mai 1886. Nr. 416 B. publicata in Nr. 23. din anul trecut alu „Foiei diecesane“ cu comunele insirate in aceea decisiune.

Doritorii de a concurge la acestu postu, vor avé a substerne Pré. On. D. Filip Adam, comisariu consist. denumit pentru conducerea actului electoralu si protopresbiteru in lám petitiunile lor recursuale instruite cá documente in forma autentica despre calificatiunea loru de pana acuma in terminu de **30. de zile socotite dela prim'a publicare** a concursului in „Foi'a diecesana“ din Caransebesiu,

Lugosiu, 20. Iulie 1887. v.

Comitétulu protopresbiteralu.

In contielegere cu: FILIP ADAM, m. p. comis. cons. si protopresbiter in Iam.

Se escrie concursu pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu dela class'a a II-a de baieti, si pentru postulu de invetiatoré la scól'a de fete, ambele in opidulu **B.-Comlosiu**, cu terminu de alegere pe **29 Augustu vechiu a. c.**

Emolumintele impreunate cu postulu de invetiatoriu la class'a a II-a de baieti sunt: a) in bani gata 500 fl. v. a.; b) 2 jugere catastrale pamentu aratoriu; c) evar-tiru liberu in edificiulu scólei cu gradina de legumi; d) 3 stengeni de paie pentru incalditu; e) dela inmormentari unde va fi postitu 40 cr. v. a.

Emolumintele invetiatoréi dela scól'a de fete sunt: (ani bani gata 300 fl. v. a.); b) evar-tiru liberu in edificiulu scólei cu gradina de legumi; c) 3 stengeni de paie pentru incalditu.

Dela recurrenti se pretinde se produca tóte documentele necesarii si testimoniulu de cvalificatiune din limb'a maghiara. — Cei apti pantru de a instrui corulu vocalu voru fi preferiti.

Recurrentii sunt avisati a-si trimité recursurile ast-feliu instruite concernintelui inspectoru scolaru **M. O. Domnu Paulu Tempea** in Nagy-Torák, cottulu Torontal. pana in 27 Augustu vechiu a. c., si competentii la class'a a II-a de baieti au sè se presenteze in vre-o Dumineca seu serbatóre in St.-Biserica spre a-si aratá desteritatea in cantare si tipicu.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. romanu din B.-Comlosiu tienuta la 10 Maiu 1887.

Julianu Bogdanu, m. p.
parochu, ases. cons. pres. com. parochialu.

In contielegere cu mine: **PAUL TEMPEA, m. p. insp. scl.**

Se escrie pentru ocuparea definitiva a statiunei invetiatoresci vacante dela class'a I. din comun'a **Valcaniu**, in inspectoratulu B.-Comlosiului, cu terminulu de alegere pe **30 Augustu vechiu a. c.**

Emolumintele anuale sunt: 1) salariu in bani 200 fl. v. a., 2) 40 meti grâu; 3) 1½ jugeru pamentu aratoriu estravilanu; 4) paie de incalditu câte voru trebui; 5) cuar-tiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune sunt avisati a-si substerne recursurile adjustate cu tóte documentele necesarii, alaturandu si testimoniulu de cvalificatiune din limb'a maghiara, **M. O. Domnu inspectoru scolaru Paulu Tempea** in Nagy-Torák, Cottulu Torontál pana in 27 Augustu vechiu a. c. si a se presentá in vre-o Dumineca seu serbatóre in S.-Biserica spre a-si aratá desteritatea in cantare si tipicu.

Valcaniu, la 12. Iuliu 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PAUL TEMPEA, m. p. insp. scl.**

Conform decisului comisiunei scolare se escrie concurs pentru indeplinirea definitiva a postului invetiatarescu dela scól'a gr. or. rom. din fili'a comun'a **Constanti'a**, apartienatóre de biseric'a opidului B.-Comlosiu; cu termin de alegere pe **29. Augustu vechiu a. c.**

Emolumintele sunt: a) in bani gata 63 fl., b) 30 chible grâu, c) dela fie-care inmormentare ori parastas 20 cr. d) paie câte se vor recere pentru incaldirea localitatii de invetiament si a invetiatoriuului. c) cortel liber cu un'a china, culina si gradina de legumi, f) 3 jugere de pament aratoriu, si anume: dóue dela comuna si uuul dela dominiu, g) dela dominiu 4 orgii de lemne, cari comun'a e obligata a le aduce in curtea scólei si h) tot dela dominiu 5 fl. si 4 cr. la an.

Doritorii de a ocupá acest post, se aviséza a-si trimité recursurile instruite conform statului organic **M. Onor.**

Dnu inspector cercual **Paul Tempea** in Toracul-mare cott. Torontal adresate catra comisiunea scolará din Constantia pana in 27 August vechiu a. c. si a se presentá in vre-o domineca ori serbatóre in biseric'a gr. or. rom. din B.-Comlosiu, spre a se face cunoscuti comunei si se dove-désca desteritatea in cantare.

Dat din siedinti'a comisiunei scolare gr. or. rom. din Constantia, tienuta la 17. Maiu 1887.

Julianu Bogdanu, m. p.
parochu ases. cons. pres. com. scl.

In contielegere cu mine: **PAUL TEMPEA, m. p. insp. scl.**

Cu concessiunea Ven. Con. nr. 2189 de datulu 7. Iuliu st. v. a. c. pentru indeplinirea postului invetiatorescu din **Arad-Perneav'a**, se escrie concursu pana in **6/18. Septemvre 1887.**

Emolumintele sunt: 1) In bani gat'a 600 fl. v. a. care se solvescu in rate lunarie 2) 70 fl. v. a. pentru lemne de focu, din cari are a se incaldí si scól'a 3) Cuartiru liberu cu dóue incaperi (chilii) si apertinentiele recerute si gradina de legumi, 4) 2 lantie de pamentu estravilanu (aratoriu), 5) 100 fl. v. a sub titlu de cantoratu, carea in rate se va redicá la finea fiacarui patrariu dela cass'a magistratuala de aici, si in fine: 6) Stolele indatinaté dela inmormentari s. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si adresá recursurile conform prescrizeloru stat. org. catra comitetulu parochialu din Arad inspectorului cercualu **Moise Bocsianu** in Curtieiu — Acei individi, cari pre langa documintele necesarie despre absolvarea preparandiei, depunerea esamenului de cvalificatiune au se produca si testimoniulu despre absolvarea a loru 4 clase gimn. reali seu civile cu succesu bunu. Cei cu pregatiri si mai bune voru avé preferintia.

In fine se poftesce: ca pana in diu'a alegerei, recurrentii din privinti'a documentarii capacitatii loru in cele rituale, sè se presenteze la servitiulu Dumnediescu in biseric'a din Aradu.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **MOISE BOCSIANU, m. p. inspectoru cercualu de scóle.**

Pentru deplinirea postului de capelanu temporalu sistemisatu prin decisulu Ven. Consistoriu din 19/31. Martiu a. c. Nr. 965/B. pre langa veteranulu preotu **Ioanu Vess'a**, din **Zeldisiu**, parochia de class'a a trei'a, protopresviteratulu Halmagiului, prin acést'a se escrie concursu, cu terminulu de alegere pe **23. Augustu a. c. st. v.**

Emolumintele sunt: jumatate din tóte venitele parochiale. Recurrentii au a-si trimité recursurile, adresate comitetului parochialu, Reverendissimului domnu protopresviteru **Ioanu Groz'a** la Halmagiu, pana la 21. Augustu st. vechiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOANU GROZ'A, m. p. prott.**

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu de cl. prima dela scól'a confes. gr. or. romana din comun'a **Aliosiu**, devenitu vacantu prin repausarea fostului invetiatoriu **Veniaminu Martini**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **15/27. Augustu a. c.**

Emolumintele anuali sunt:

1) In bani gat'a 168 fl. 2) pentru elisa, lumini si sare 54 fl. 3) In bucate (grau) 44 Hkl. 4) pausialu pentru scripturistica 15 fl. 5) diurne pentru conferintie 10 fl. 6) 32 metri de lemne din care are a se incaldí si scól'a, 7) Doue jugere de pamentu (livada) 8) dela inmormentari

Urmare in suplementu.